

1928 ÁPRILIS

ERDÉSZETI LAPOK

LXVII. ÉVF.

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

KÖZLÖNYE

4. FÜZET.

KIADJA: AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Felelős szerkesztő

CZILLINGER JÁNOS

Megjelenik minden hó 15-én.

Előfizetési díj 1928. évre 24 P, erdészeti altiszteknek 12 P.

Az Országos Erdészeti Egyesület tagjai a tagjárulékok fejében kapják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapesten, Lipótváros, Alkotmány-utca 6. sz. II. emelet.

A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közölhetnek.

(Telefon: Teréz 237—22.)

Fény és árny.

Egy késő őszi estén, egyik délvidéki utazásom alkalmával hirtelen égiháború fogott el. Sok vihart átszenvedtem vagy átélveztem, de még ilyent soha. Két irányból, a *Mecsek*-és a *Tenkes*-hegyről rohantak egymásnak a fekete felhők s egy órát meghaladó időn belül a villámlások ezrei csapkodtak össze-vissza, amerre a szem ellátott.

Felejthetlen kép volt ez a végítélethez hasonlítható hátorzongató jelenség.

A vakító fény és a lehangoló sötétség pillanatonként váltogatták egymást, az eső egykedvűen zuhogott.

Ilyen érzés fog el ma is, amikor jelenlegi helyzetünket közelebbről szemügyre veszem.

Lelkesítően felemelnek a világ minden táján — hol itt, hol ott, — de legtöbnyire ugyancsak az északnyugat és délnyugat irányában elhelyezkedő nagyhatalmak nagyszellemű lelki vezéreinek fel-felvillanó biztató szavai és — mint tapasztalhatjuk — cselekedetei is, közbe-közbe azonban alaposan lehűt a lehangoló sötétséghez hasonlítható teravnélküliség és lethargia.

Ha nem csillannának fel itt-ott a rejtett eleven életnek

örvendetes jelenségei, minden reménységünket el kellene veszítenünk.

Közállapotaink általában nem kielégítőek. Nem tartozik talán ide, de a mi boldogulásunkkal harmónikusan mégis csak összefügg a közerkölcsök javulása, a köz- és magángazdaságok talpraállítása mindennemű közügyeinknek a tiszta erkölcs alapján és az *igazi* takarékoság elveinek szem előtt tartásával való irányítása.

A magunk háza előtt söpörve, elsősorban az irányító szellem és az egységesen vezető erős kéz és erős akaratnak munkáját kívánjuk, illetőleg a megfelelő helyen való érvényesülését óhajtjuk.

Társadalmunk éppen úgy bénaságra van ítélve, mint ahogy nem érezzük hivatalos téren azoknak a szükséges változásoknak előszelét, amelyek hivatva lesznek erdőgazdaságunk talpraállításának és fejlődésének szilárd alapját lerakni.

Sporadikusan látunk életjelt. Egyes kiváló szakembereink egyesületünk megbízásából ma is dolgoznak azokon az irányelveken, amelyek alapját képezhetik ennek a lehető leg-sürgősebben megalkotandó keretnek.*

Az eleven élet jelenségére ismerünk ismerünk a Tisza-jobbparti vármegyék erdészeti egyesületének viruló fejlődésében, jóleső érzéssel fogadjuk egy-egy professzorunknak megjelenő szakkönyvét vagy közérdekű tanulmányát, némi reménnyel köszöntjük az Alföldi erdőtelepítés *valódi megszületését* abban az igyekezetben, amely erre a célra az ideai költségelőirányzatban 1,000.000 pengőt óhajt biztosítani, de ez még mind nem elég, *különösen a mai helyzetünkben nem, amikor nem köznapi feladatok előkészítéséről és megoldásáról van szó.*

Társadalmunk országos szervétől, az OEE-től jelenlegi gondterhes állapotában, az erdőbirtokos osztály segítő keze hiányában többet nem várhatunk, egyelőre elégedjünk meg azzal, hogy kipróbált kéz biztosítja ebben a lehetetlen helyzetünkben az OEE egyensúlyának fenntartását.

Hivatalos téren azonban programot várunk és pedig *a*

* Remélhetőleg mielőbb módunkban lesz ezeket az előmunkálatokat közreadni.

mai időknek megfelelő alkotó munkát. Legyen a mi feltámasztásunk az az alkotó tevékenység, amely alapja minden további fejlődésnek, amely szilárd alapja lesz majdan az ősi ország erdőgazdaságának is s amely egy csapással lesz hivatva eltüntetni a mai fonákságok ezreit, megszüntetni a mai *jogbizonytalanságot*.

Kérjük az új erdőtörvény mielőbbi munkábavételét.

Főrendiházi képviselő, autonóm vámtarifa.

A képviselőház és a főrendiház legutóbbi ülésein ezt a két kérdést feszegették meglehetősen részletesen s mivel közelről érint bennünket mind a kettő, tán nem lesz célszerűtlen, ha — mielőtt az Egyesület foglalkoznék velük — e lap hasábjain is szóvá tesszük.

A főrendiházban gróf *Hadik János* öxellenciája emelt szót az OMGE-nek a főrendiházban leendő képviseltetése iránt s a miniszterelnök úr válaszában kijelentette, hogy a kérdést a GyOSz főrendiházi képviselőjével kapcsolatosan megfontolás tárgyává teszi. Sőt mondhatnók azt is, hogy a kedvező elintézés kilátásba helyezte.

Ez a kérdés újból felszínre veti azt a mostoha elbánást, amiben ebből a szempontból az erdőgazdaság részesült.

Pedig számtalan ok volna arra, hogy a törvényhozásban az erdőgazdaság megfelelő képviselőhöz jusson.

Még megcsontított országunk területén is 12.6%-a erdő. Ennek a mennyiségnek a szaporítását tűzte ki céljául úgy a kormány, mint a törvényhozás (l. 1923. é. XIX. t. c.). Tehát területileg olyan tényező, amely a megfelelő képviselőt megérdemli.

A vele járó teendők teljesen speciális szaktudást igényelnek, amelyek sokkal kevésbé mentek át a köztudatba, mint pl. a mezőgazdaságnál, vagy igen sok iparágnál szükséges ismeretek.

Fejlesztése pedig abszolút közérdek. Nemcsak pénzügyi szempontból, mert hiszen erdőgazdaságunk kiviteli mérlege — amire később még rámutatok — igen erősen passzív; de

az éghajlati, kulturális stb. viszonyokra gyakorolt s már annyszor tárgyalt hatása miatt is feltétlenül szükséges az erdőgazdaság fejlesztése és az erdőterület szaporítása.

Ezenkívül sokkal mélyébbre ható, intenzívebb állami felügyeletet, állami beavatkozást igényel, mint bármely más gazdasági ág s az erdőgazdasági politikában elkövetett hibák sokkal nehezebben és hosszabb idő alatt hozhatók helyre, mint pl. a mezőgazdaságnál.

Okot tehát találnánk eleget arra, hogy az erdőgazdaság a főrendiházban is képviselthez jusson.

Azt hiszem, ennek eddig az volt az akadályja, hogy az erdőgazdaságnak „hivatalos“ érdekképviselője nincs. Mert hiszen alig hihető, hogy ha minden hivatalos érdekképviselő (mezőgazdasági kamarák, kereskedelmi és iparkamarák, továbbá az egyes foglalkozási ágakat képviselő kamarák is) képviselőhöz jutott, a mindnyájunk előtt ismeretes okokból nem létesült erdőgazdasági kamara ne kapott volna helyet, ha ma működnék.

Most azonban arról van szó, hogy a mezőgazdaságnak és az iparnak a társadalmi szervek formájában létesült érdekképviselői is megfelelő képviseltetéshez jussanak a főrendiházban.

Itt már azután szinte lehetetlen az erdőgazdasági érdekek egyetlen képviselőjét, az OEE-t számításán kívül hagyni.

Ha lehet ezt a képviseltetési formát olyan gazdasági ágak részére biztosítani, amelyek hivatalos érdekképviselői szerveik útján már amúgy is képviselve vannak, amelyek igényeiről, szükségleteiről, helyzetéről a közvélemény, a sajtó, az ország közönsége s mondjuk meg nyíltan, maguk a törvényhozók is sokkal jobban vannak tájékozódva, amelyeknek irányításánál, felügyeleténél sokkal kisebbmértvű állami beavatkozásra van szükség, amelyeknél a hibás intézkedések káros következményeit rövid idő alatt meg lehet szüntetni: mennyivel inkább lehet ezt megindokolni a semilyen formában nem képviselt, alig vagy sokak által teljesen félreismert, erős, céltudatos és konzervatív állami irányításra szoruló erdőgazdaságnál?

Úgy érzem, hogy most kötelessége az OEE-nek sorompóba állni s minden rendelkezésére álló eszközt megmoz-

gatni, hogy a főrendiházban hivatalos képviselőhöz jusson, annál inkább, mert sajnos, a képviselő urak között sines egyetlen szakemberünk sem.

A másik kérdés az autonóm vámtarifa kérdése.

Kétségtelen, hogy erdőgazdaságunk a belföldi szükségletet fedezni nem képes: tehát ugyanazt a támogatást igényelheti, mint ugyanebben a helyzetben levő iparágaink. Kétségtelen, hogy termelési lehetőségei sokkal korlátozottabbak, mint a mezőgazdaságéi, a konjunktúrához is kevésbé tud simulni s a néha nyíló konjunktúrális lehetőségek kihasználásában jogosult, közérdekű állami intézkedések gátolják: tehát legalább ugyanannyi védelmet igényelhet, mint a mezőgazdaság.

Sőt igen sok olyan teendője van, amelyek költséges beruházásokat, fáradságos munkát jelentenek anélkül, hogy évtizedeken belül a tulajdonosnak csak valami kézzelfogható jövedelmet nyújtanának, sőt arra is alig van kilátás, hogy valaha 3—4%-kal kamatozzanak.

Ugy-e bár, az látszanék természetesnek, hogy az ilyen gazdasági ág erős támogatásban, fokozott védelemben részesül s számottevő állami segítséget kap a tőle közérdekből megkövetelt nem jövedelmező beruházások létesítésére.

Mit látunk ezzel szemben nálunk?

Míg egyes iparágainkat az érték 100%-át is elérő vámtételek védik, addig minden határunk nyitva áll a megszállott területekről beözönlő faanyagok előtt, amelyek igen sok viszonylatban lehetetlenné teszik a belföldi termékek értékesítését.

A mezőgazdaság forgalmiadómentes, ezzel szemben az erdőgazdaság a fázis révén több forgalmiadót fizet, mint a kereskedelem akárhány ágazata.

Legutóbb gróf *Sigray* Antal hozta fel a képviselőházban, hogy a tört tarifa és a tranzitó-szállítmányok alacsony díjtételei lehetetlenné teszik a mezőgazdasági termények külföldön való értékesítését. *Mennyivel inkább panaszolhatja ezt a legalább 90%-ban vicinális vasutakra utalt erdőgazdaság, amely maholnap már belföldön sem bírja elviselni a vámmen-*

Míg kinn a rablógazdaság olcsó tömegtermelései feltesen, olcsó, egyszerű díjtétellel beözönlő külföldi faanyagok versenyeit?

emésztik a magyar erdőgazdaság által gyűjtött tartalékokat, addig benn a megtakarításokkal, forduló felemelésekkel űzött, nem mindig helyes politika gyakran akadályozta meg azt, hogy a birtokos nagyobb termeléssel tegye jövedelmezőbbé erdőgazdaságát.

Feltétlen szükséges volna, hogy az alföldi fásítás, kopáraink befásítása rohamlépésben haladjon előre, de ehhez pénz, pénz és pénz kell s az az eddig rendelkezésre álló néhány 100.000 pengő, ami a költségvetésben szerepelt, az egész programnak évtizedek alatt leendő megvalósítására sem elégséges.

Pedig — amit törhetlenül hiszünk mindnyájan — a megszállott területek visszajutása, óriási mértékben fogja enmú teendőinket szaporítani s az otthagytott óriási készleteknek csak roncsait fogjuk találni!

Szakítani kell tehát az eddigi politikával!

Védelmet kérünk termékeink részére! Enyhítést és mérseklést a mai túl magas közterhek és szállítási díjtételek terén! Hathatós pénzbeli támogatást arra, hogy Csonka-Magyarország eddig mostohán kezelt, elkopárosodott területein az erdőgazdaság megvethesse a kultúra alapját!

A kérdések egymással szorosan összefüggenek!

Elöttem fekszik a statisztikai közlemények multévi utolsó füzeté s idézem a fabehozatalunk adatait, melyek 1927-ről a következő „eredményeket“ mutatják:

	vasúti kocsirakomány	P. értékben
Tűzifa	152,840.78	32,975.000
Faszén	4,965.75	3,766.000
Gömbölyű fa	44,473.50	20,203.000
Hegyezett karó	1,262.30	791.000
Bárdolt, ácsolt v. hasított fa	15,720.83	9,988.000
Vasúti talpfa	4,659.79	3,495.000
Kádárfa	391.80	753.000
Abronsfa	23.31	46.000
Szitakéreg	17.30	123.000
Előmunkált bognárfa	156.18	180.000
Fűrészelt fenyőfa	58,214.52	58,517.000
Fűrészelt lombfa	3,229.84	3,885.000
Fakocka	53.35	130.000
Nyers botok	20.37	58.000
Nem európai fanemek	126.20	520.000
Összesen:	286,155.82	135,430.000

Ha 5%-os vámtétellel számolunk, ami az iparcikkek vámtételével szemben a minimálisnál is sokkal kevesebb, ez 6.771,500 P állami bevételt jelent. Ha ebből a pénzügyminiszter úr 2.771.500 P-t arra fordít, hogy az erdőgazdaságot a forgalmiadó alól mentesítse és a vasutakat a fakiüldeményeknél a tört tarifával szemben adandó kedvezményért kárpótolja, még mindig 4.000,000 P marad az erdőgazdaság céljaira, amivel a magyar erdőszet évente 10—15.000 k. hold kopár területet tud termővé varázsolni és jó néhány millió csemetét és fasornak, facsoportnak való suhángot tud termelni, díjtalanul kiosztani és elültetni s ezzel oázisokat teremteni az Alföld fátlan pusztaságain.

Ez a vámtétel nem jelent elviselhetetlen terhet a fogyasztóra sem, mert hiszen pl. az import tűzifa árát q-kint 10 fillérrel (az aprított fa mai árának 2,4%-a) drágítaná, amivel szemben az importszénnél maga a vasúti tarifakülönbség q-ként közel 1 P-t tesz ki; a fűrészelt fenyőfánál m³-kint 2 P 50 fillért (1 drb 25 mm. 20 cm. 5 m. h. deszkánál körülbelül 6 fillért; egy szobaberendezésnél körülbelül 4 pengőt; egy parasztháznál körülbelül 4 pengőt) tenne ki, aminél ma az intelligens középosztály egy jobb vászoning után is több vámot fizet, sőt egy ruha vagy egy télikabát vámja az egy épületre eső vámtételt is valószínűleg meghaladja.

Azt hiszem, nincs miért tovább színeznii a képet.

Nyíltan teszem az indítványt, foglaljuk a két kérdéssel az OEE külön választmányi ülésen s tegyék magukévá mindkét ügyet erdőbirtokosaink. Mert ha ezeknél a kérdéseknél nem sikerül az ő akciójukat megindítani, akkor igazán nem lehet kifogásolni azt a miniszteri rendelkezést, amelyik egy igen kiterjedt állami kezelési ágazatnál kötelezőleg előírja a magyar szénrel való tüzelést s ugyanakkor eltiltja, hogy más, mint bükk tűzifát vásároljanak, tehát sok helyütt rákényszeríti őket az importfa használatára.

B. Z.

A csehek gazdálkodása a Kárpátokban.

A csehek a felvidéki birtokok szabad forgalmát már 1913. évi november 9-ikén elrendelték.

Az 1919. évi április hó 16-án kelt 215. számú lefoglalási törvény 2. §-ában pedig kimondották, hogy az egy birtokosnak és családjának meghagyható birtok 150 hektár mezőgazdasági és 100 hektár erdő, együtt 250 hektár és csak kivételes esetekben engedi meg a törvény a 300 hektár mezőgazdasági és 200 hektár erdő, azaz együtt 500 hektár kiterjedésű birtokot.

A meghagyandó birtokok nagyságát kizárólag a földhivatal határozza meg és korlátlanul rendelkezik a 250—500 hektáron felüli birtokkal.

Figyelmet érdemlő esetekben a földhivatal 500 hektárnál nagyobb birtokokat is engedélyezhet, melyeknek felső határa nincs megszabva és az 1920. évi 81. számú törvény 20. §-a is csakis a jogcímekeket sorolja fel.

A birtokadományozás kizárólag a földhivatalra tartozik, az rendelkezik korlátlanul minden lefoglalt birtokkal és az adományozás legfőbb feltétele, hogy az új birtokos — bármily kis területről legyen is szó — politikailag teljesen megbízható legyen, az államalkotó és államfenntartó cseh és csehszlovák fajhoz tartozzék és reverzálist adjon arról, hogy a csehszlovák államhoz és nemzethez mindig hű lesz, érdekeit úgy szóban, mint tetteiben mindig híven megvédi és előmozdítja és hogy birtokán csakis cseheket és csehszlovákokat alkalmaz.

Magyarok és magyarónok — örök tulajdon gyanánt — földet nem kaphatnak, legfeljebb csak bérletbe.

Az 1918. évi 82. számú erdőtörvény a fahasználati engedélyek kiadását a politikai hatóságokra ruházza át és az erdőtisztekről és többi alkalmazottakról a következőleg intézkedik:

7. §. Az erdőtulajdonosok szolgálatában álló összes erdőtisztviselők kötelesek a jelen törvénnyel ellenkező, velük közölt parancsokat és vátoztatásokat a járási kapitányságnak bejelenteni.

9. §. E törvény szerinti köteleességek teljesítése miatt egyetlen tisztviselőt sem szabad az állásából elbocsátani...

5. §. Ezen törvény határozmányainak betartásáért az erdőtulajdonosok hat (6) hónapig terjedhető elzárás és öt (5) millió Kc-ig terjedhető pénzbüntetés terhe alatt felelősek.

A határmenti erdők kisajátítására hozott törvény értelmében a 100 hektáron alóli, bármily kis területű erdők is kisajátíthatók s mivel a törvény nem szabhatja meg, hogy milyen széles sáv tartozik a határmenti erdőkhöz: senki sem tudhatja, mikor szedik el összes erdeit.

A kisajátított és lefoglalt erdőkért megállapított váltságdíjak oly alacsonyak, hogy azokból a vagyondézmát, a hektáronkinti 30 cseh korona műtrágyaalapot, a lisztpótlékot, hektárjárulékot, betegsegélyező és munkásbiztosítókat, rokantsági díjakat, nyugdíjárulékokat stb. sem képes a birtokos kifizetni, úgy, hogy a legtöbb esetben ráfizet arra, hogy erdejétől megszabadulhat és ha mégis némi váltságdíjat állapítanak meg: készpénzt nem kap, de csak kétes értékű állampapírokat.

Az erdők megosztása azonban még mindig vajúdik. Már kilenc év óta ankéteznek, tanácskoznak, gyártják a „*rezolúciókat*“ és az erdők gazdátlanul, bitangban állanak. Mindenki iparkodik belőlük annyi hasznot húzni, amennyit csak lehetséges. *Vágatja a tulajdonos, hogy fedezze az adókat, dézsmákat és közterheket; vágatják az alkalmazottak, hogy fizetésüket biztosítsák és vágják, legeltetik a parasztok, mert nekik ígérték* és tényleges birtoklással igyekeznek a tulajdonjogot megszerezni. Gondozni, ápolni, ültetni meg nem akarja senki, mert ez igen reszkírozott befektetés. A hatóságok pedig a pusztításokat és rombolásokat nemcsak nem akadályozták meg, de sőt elősegítették.

Például a szlovenszkói teljhatalmú miniszter a legelők használatáról kiadott 1919. évi április 11-iki 2944. elnöki számú rendelete 1. §-ában így rendelkezik:

„Minden olyan talaj, mely gazdasági állatok legeltetésére alkalmas és amely nincs más, közszempontból hasznosabb célra rendelve, sem arra használva, teljesen gazdasági állatok legeltetésére rendezendő be és használandó fel.“

Még világosabban intézkedik az 1919. évi május 15-iki

2708. számú miniszteri rendelet, mely a fentidézett rendeletet következőleg magyarázza:

„... Ilyen talaj alatt értetnek a legelők és az olyan erdőterületek, melyeknek a legeltetés nem árt. Ez áll különösen azokra az *erdei vágásterületekre, melyek még nincsenek beültetve*, továbbá a 20—30 évesnél idősebb erdőkre, völgyekre, továbbá a *magas hegységi erdőkre*, völgyekre vagy az erdőkben található tisztásokra. *A vadállomány kímélésének szempontjai itt nem jönnek figyelembe.*

Hogy melyek az erdők legeltethető részei, azt a járási legelőbizottságok állapították meg, melynek tagjai és szakértői — a legtöbb esetben — gyári és ipari munkásokból, kisiparosokból, légionáriusokból és kiscgazdákból állottak.

Hogy aztán ezek a bizottságok minő szakértelemmel és mily eredményekkel alkalmazták a törvényeket és rendeleteket, annak igen beszédes és elszomorító példái Szlovenszko és Ruszinszko területén az új államalakulat óta a legeltetéssel tönkretett erdők és az agyonlegeltetett vágásterületek.

A járási legelőbizottságok a már megkötött és befásított kopár vízmosásterületeket újból visszaadták a legeltetésnek és megengedték, hogy a nagy költséggel és fáradsággal létesített gátolásokat és ültetéseket — melyek a legeltetést akadályozzák — megsemmisíthessék.

Ezzel kinyitották az árvizek elzárt kapuit és a már-már eltűnni ígérkező árvízveszedelmeket még fokozottabb mértékben zúdították Csonka-Magyarország nyakába.

Ráadásul az állam nagymennyiségben hozatta a világ minden tájékáról a *kecskéket* és azokat a szegények között osztotta szét.

A járási legelőbizottságok által bőkezűen adományozott legelőknek és a törvény és a hatóságok által nevetségesen alacsony összegekben megállapított legelődíjnak (egész évi legelődíjak a következőleg vannak megállapítva: 1 darab 3 éven felüli ökör és lóért 10—15 cseh korona = 1.66—2.50 pengő; 1 darab 3 éven felüli tehén után 8—10 cseh korona = 1.33—1.66 pengő; 1 darab 3 éven aluli ló és marháért 5—6 cseh korona = 0.85—1.00 pengő; 1 darab juh, kecske és fél éves borjú 1 cseh korona = 0.17 fillér; 1 darab sertés 4

eseh korona = 0.70 fillér) az lett az eredménye, hogy a kisgazdák marhaállománya megsokszorozódott és számos marhát és kecskét szereztek be olyanok is, akiknek sehol sincsen egy barázda földjük. Ennek természetes folyománya, hogy a legelő marhák számának szaporodásával mindig nagyobb és nagyobb lett a legelőterületek iránti szükséglet, mely szükségletet — csaknem kizárólag — az erdőkből és a már megkötött és befásított legelőterületekből elégítették ki.

Ezzel újabb és újabb erdőterületeket dobtak oda a pusztulásnak és biztos elkopárosodásnak; előmozdították az árvizek keletkezését és fokozták s gyakoribbá tették az árvízveszedelmeket.

Ennek a gazdálkodásnak a következménye aztán az évente mind nagyobb és nagyobb mérveket öltő árvizek és árvízkárok.

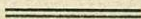
Ezek az árvizek annyi iszapot sodornak magukkal, hogy a Duna deltájában, a sulinai ágban, az iszaplerakódás 1914. évtől 1924. évig megtízszereződött.

És ez a rengeteg iszap csaknem kizárólag a Kárpátokból jön le és elsősorban Csonka-Magyarországon hömpölyög keresztül. Mily óriási mennyiségben jön, mennyi kárt, mennyi pusztítást okoz, míg a Duna deltájába jut! . . . .

Midőn a Duna Bizottság a nagymennyiségű iszap származása iránt érdeklődött, az utódállamok magukról minden felelősséget elhárítottak, az összes bajokért a magyar rezsimet okolták és szépen megszövegezett törvényekkel és rendeletekkel, a legnagyobb furfanggal összeállított táblázatokkal és statisztikai adatokkal mutatták ki, hogy mióta a Kárpátok és a forrásvidékek az ő birtokukba kerültek, mennyire fejlődött a kultúra, fellendült az erdő- és mezőgazdaság és mennyi szép és üdvös intézményt valósítottak meg (papíron).

És a bizottság a felvilágosításokat elismeréssel és hálás köszönettel vette tudomásul.

... r ... r.

Fordulat a beregmegyei ősi Rákóczi birtok eladása ügyében.

Írta: Nagy Károly.

A „Nemzeti Ujság“ április 8-iki számában megjelent híradás szerint a munkácsi ősi Rákóczi-kastélyban hetek óta lázas átalakítási munkálatok folynak. A régi boltíves, masszív fallakat lebontják s helyettük másokat építenek. Ezeket az átalakításokat azért végzik, mert a hónap végén már tulajdonába akarja venni egy francia-svájci tőkével alakuló részvénytársaság az egész Rákóczi-uradalmat attól a pénzesoporttól, illetve társaságtól, amelyikkel mult év december 31-én megkötötte a szerződést Schönborn-Bucheim Frigyes Károly gróf, *aki ezt az óriási értékű birtokot kényszerűségből 40 millió cseh koronáért, vagyis 7 millió pengőnél is kevesebért adta el.* Ez a vételár holdankint alig jelent 35 pengőt, vagyis a tényleges értékének egytizedrészét sem éri el.

Amint már a multkori cikkemben fölemlítettem, ezen az óriási kiterjedésű birtokon vasgyár, jól jövedelmező sörgyár, továbbá a szintén nagyon számbavehető bevételt biztosító Margit-, Olena- és Polena ásványvízforrások, a Szinyáki stb. gyógyfürdők vannak. Még gyermekkoromból emlékezem arra, hogy Beregszász mellett timsót is égettek, ami szintén nagy jövedelmet hozott az uradalomnak.

Ezek figyelembevételével megállapíthatjuk, hogy a vételárból még 35 pengő sem esik egy kat. holdra.

Most azonban — folytatja az idézett ujság — nevezetes változás állott be, amennyiben a gróf legidősebb fia, a hitbizomány örököse, megtagadta az adásvételi szerződéshez való hozzájárulását. Miután a megszállott felvidéken még a magyar törvények érvényesek, a hitbizományi birtok eladását csak a várományosok hozzájárulásával lehet végrehajtani, ennél fogva *Schönborn-Bucheim György gróf magatartása megghiusíthatja* a hatalmas vagyon eladását, ha csak azok a titkos erők, melyek atyját, Károly grófot az eladásra bírták, a fiatal gróf elhatározását nem másítják meg.

A váratlan fordulat nagy izgalmat keltett cseh körökben, amelyek már erősen számítottak arra, hogy az új részvény-

társaság megalakulásával jövedelmező állások fognak jutni. A birtokon alkalmazott kevés magyar tisztviselőnek és gazdasztnak már felmondtak és úgy tervezték, hogy ezek helyébe mind cseheket fognak alkalmazni. Egyelőre most tehát újból a kulisszák mögött indul meg az akció, hogy a fiatal gróf hozzájárulását kierőszakolják. Addig kétséges még, hogy az ősi Rákóczi-uradalom kinek a kezébe fog kerülni.

Teljes szívvel-lélekkel óhajtjuk, hogy a fiatal gróf ellenállása sikerrel járjon s az a hatalmas dominium, ami nagyon sok magyarnak biztos megélhetést és nyugodalmas existenciát nyújtott, maradjon meg továbbra is a grófi család tulajdonában és ne kerüljön egy kapzsi, prédára éhes, harácsoló, mindent elpusztító, nekünk szegény magyaroknak létérdekeit fenyegető sisera had karmai közé.

A főiskolai tanulmányi vadászterület

Írta: *Mayer Zoltán*, főisk. tanársegéd.

Azok a kartársak, akik ismerték főiskolánk gazdag felszerelését Selmeceen, azt hiszem, érdeklődéssel hallgatnak minden híradást, amely az új otthonban kezdett életről szól.

S minthogy sokan vannak — a magánuradalmi szolgálatban állók majdnem kivétel nélkül —, akik sokszor súlyos felelősségű erdőgazdasági ténykedésük mellett egyúttal szívvel-lélekké vadászemberek is, talán némi figyelemre számíthat ez a kis tájékoztatás arról a keretről, amely vadászati szakoktatásunk gyakorlati részét van hivatva szolgálni.

A párhuzam a volt és van között önként kínálkozik. De hogy a multról minden részletre kiterjedő tiszta kép áll előttünk, azt annak a lelkiismeretes gondosságnak köszönhetjük, mely számbavett és pontosan feljegyzett minden adatot 1887-től 1918-ig.

Nézem, forgatom a kopott táblájú, apróbetűs két könyvet: a „Vadászatok jegyzőkönyvé“-t. A vadászattani gyakorlatok sok diákhumorral megírt krónikái és a komoly tanári bejegy-

zések egyformán bőséges és értékes kútforrás. A hibás lövésekért fizetett büntetéspénzek kimutatásából nemcsak az a tény áll megeáfolatlanul az első vadászat lázában mindent elhibázó késő utód előtt, hogy galámblovőbajnokságokat nyerő atyjaura sem volt Carwer annakidején, hanem az is, hogy vadban bizony elég szegény volt a 14,000 holdas szép selmeci terület. Apróvadban különösen. Ami az összefüggő hegységi erdőben és a mezőgazdasági területek teljes hiánya mellett különben nem is csodálható.

Pedig ha egy sikerült vadászat csak 3—4 nyulat ad eredményképen, nem sok alkalma nyílik a napokkal előre izguló kezdő vadásznak az annyira álhítozott gyakorlat megszerzésére. Értve alatta mindazt, amit egy társasvadászatról tudni és azon produkálni kell, erre pedig az apróvad-vadászatok a legalkalmasabbak.

Sopronban a helyzet már ebből a szempontból is lényegesen kedvezőbb, bár azt, éppen a vadászattani gyakorlatokra való tekintettel, csekély áldozattal még megfelelőbbé lehetne tenni.

A város 19.000 k. holdnyi határa 8, átlag 2000—3000 holdas vadászterületre van felosztva, melyek közül a törvényhatósági bizottság 1922-ben 3, egymással összefüggő területet méltányos bérösszegért és tíz esztendőre főiskolánknak engedett át.

Ez a terület összesen 6896 k. hold és magában foglalja a városi erdőbirtoknak a várostól DNy-ra elterülő erdeit és a 350 holdas Brandmajort, mint egyetlen mezőgazdasági objektumot. Az erdő tipikus előhegységi erdő, az Alpok keleti nyúlványain, mely átlag 4—500 m. tengerszínfeletti magasságra emelkedő és egymástól szakadékos mély völgyekkel elválasztott számos hegykúpot és gerincet borít fiatal és középkorú állományaival.

Délről, nyugatról és északról: mindenütt idegen erdőbirtokok, keletről a város és Brandmajor határolják. Tehát elsősorban fővad számára volna alkalmas, mert apró vadat számottevőbb mennyiségben csak Brandmajor és a szomszédságában lévő fiatalos ad, valamint az ágfalvi erdőnek egy kiszögellő sarka, az ú. n. Borsóhegy, mely néhány-száz méteren községi földekkel határos.

Mint fővadterület is azonban csak az egyetlen és legtávolabb fekvő 3000 holdas ágfalvi erdő jöhet számításba. A város közvetlen közelében lévő terület ugyanis, körülbelül 1500 hold, részben mint parkerdő a sétáló nagyközönségé, részben pedig a hulladékfát szedező szegényeké. Itt néhány darab özön kívül más csülkös vad sohasem lesz. Hasonlóképpen nem tekinthető vadászterületnek a Brennbergbánya telepeit magában foglaló 2000 holdas rész sem, melyet régebbi bérlői is csak vadvédelmi szempontokból igyekeztek megszerezni az ágfalvi terület mellé.

A három vadászberlet azelőtt sohasem volt egy kézben. A város mellett fekvő ú. n. váris-i területen régebben a soproni patricius családok vadásztagjai, utóljára *Petrovich* György ny. honvédtábornok voltak a jogelődeink. S bár Brandmajor akkor még nem tartozott ide, az elég szép számmal található nyúl és a városhoz való előnyös közelség kedvelt puskasétáltatási lehetőséggé avatták.

A brennbergi részre, mint említettem, csak az ágfalvi terület kedvéért árvereztek az igénylők s ha véletlenül az utóbbi nélkül maradt a nyakán valakinek, sietett túladni rajta, mert mint önálló terület teljesen hasznavehetetlen.

Annál élénkebb vetélkedés folyt mindig az ágfalvi berletért. Avatott szem első látásra is felismeri rajta a fővadtenyésztés alkalmas külső kellékeit. Jó legelőt adó tisztább foltokkal tarkított, szinte áthatolhatatlan sűrűségek, elegyes állományok sok vörösfenyővel és lágylombfával, nagyszerű dagonyák és bokros, iszalagos szakadékok, köröskörül erdő, de a „burgenlandi“ Lépesfalva község keskeny erdején túlnagy mezőgazdasági terített asztal. Ehhez járul még két előny. A kényes oldalakon lévő szomszédok korrektsége, mely nem lesi gödrökben a határon átváltó bikát és a várostól való 12 km-es távolság. Ez utóbbit a vasárnapi kirándulók is respektálják, megelégedvén legtöbbször közelebb fekvő természeti szépségekkel, de megnehezít minden erdőgazdasági ténykedést is, elsősorban a kihasználást, amiért azonban vadászati szempontból éppenséggel nem lehet haragudni.

A vadászati törvény megalkotása előtti időben szarvas ezen a területen sem volt. Hiteles adataim szerint az első

1887-ben került terítékre. Azóta a lassú beszivárgás következtében állandóan emelkedett a szarvasállomány s fénykorát az 1908—1914. években érte el, amikor 60—70 drb volt a „Stand-wild.“ Ehhez jött még 20—30 drb mint váltóvad, úgy, hogy az aránylag kis területen bögés idején közel 100 drb szarvas tartózkodott.

Bérlője ekkor *Pusswald* báró, vagyonos bécsi úr volt, aki évenként 8—10 bögő bikát lőtt itt. Ezeknek legalább fele kapitális volt, sopronmegyei viszonylatban t. i., ahol 7 kg.-os agancs már igen derék dolog.

Pusswald báró azonban nemcsak szenvedélyes és biztoskezü vadász, de áldozatkész vadgondozó is volt. Az első sónyalatók, etetők, magaslesek az ő idejéből származnak, vadórt tartott és sok időt töltött kint a kis vadászházban, mely bár javításra szorul, nemcsak egyik vadőrünknek szolgál lakásul még ma is, hanem lehetővé teszi a vadászterület vezetőjének és vendégeinek az erdőben való huzamosabb tartózkodást, szarvasbögés fajdkakasdürgés, szalonkahúzás idején, sőt a tanulmányi erdőben folyó egyéb erdőgazdasági, kísérletügyi és műszaki munkák alkalmával a főiskolai tanári kar kint időző tagjainak is szállást nyújt.

A szarvason kívül őz is volt állandóan és szépszámmal ezen a részen, de még *Pusswald* báró sem fektetett különösebb súlyt rájuk, úgy, hogy erősebb agancsokról, ami az ivararány szabályozásával és megfelelő kiválasztással könnyen elérhető lett volna, a multból nincsen tudomásom. Sok örömet szerzett ellenben a terület régi bérlőjének a siketfajd, melyből minden dürgéskor 3—4 drb öreg kakast sikerült elejtenie. A száma ennek a vadnak különben, amint azt velem *Zügn* Nándor városi erdőmester 20 évi megfigyelésének eredményeként közölte, bizonyos határok között mindig hullámzott. Jó, 8—10 dürgő-kakassal évekre gyengébbek jöttek, alig 3—4 kakással. Nálunk ugyanis csak a terület legnyugatibb, magasan fekvő részén van állandóan fajd, — mely sűrűségeivel és a bennük álló, sok vihart látott lucfenyő-hagyásfákkal neki igen megfelel — s mindig akkor jelentkezett nagyobb számban, amikor a szomszédban intenzívebb erdőgazdasági munkálkodás folyt.

Van még egy igen kedves vadunk, sajnos csak egészen

lappangva: a császármadár. Az egész területen alig egy-két darabot találni; nem vadászta soha senki, még sem tudott elszaporodni. Okát ennek a körülménynek a császármadár kedvelt táplálékát nyújtó bogyós cserjék hiányában látom, melyek a kecskefűz-, nyár- és gyertyánsűrűségekből nem bírtak felvergődni. Az újabban kitisztított helyeken a múlt évben egy jobb jövő reményében vetettük el a meglévő bokrokról összegyűjtött magot.

A békeévek normális vadgazdasági egyensúlyát a háború észrevehetően megzavarta. Az erdőőri személyzet hadbavonulása és ennek következtében az ellenőrzés gyengébb mértéke a forradalom kitöréséig is érezte hátrányos hatását. A „nemzeti vagyon“ és „minden a miénk“ szép jelszavai pedig végleg elbántak mindennel, ami az erdőben csak mozgott. A kommunista direktórium pláne a brennbergi bányamunkásoknak akarta hivatalosan is kiadni az ágfalvi területet -- szabad szórakozásra. A gyönyörű tervet *Zügn* erdőmester erélyes fellépése mégis meghiusította s tisztán az ő érdeme, hogy 1919-ben a vadászatot itt házi kezelésben a város üzte, vagyis, hogy nem engedett senkit sem vadászni. Igaz, hogy ekkor már bajos is lett volna mire.

Az arany szabadság által teremtett anarchiából nem volt könnyű dolog visszavezetni mindent a régi kerékvágásba. A vadállományból csak hírmondónak maradt egy-két darab, a hurkolók sem akartak lemondani a megszokott ingyenpelesenyről és ami a legnagyobb nehézség volt, hiányzott a pénz is az újból-felépítés nagy munkájához.

Mikor 1922-ben megkötötte a főiskola a szerződést a várossal, *Roth* professzor talán maga sem hitte, hogy a fennálló nagy gazdasági válság mellett mégis meg tudja vetni egy ígéretes jövő biztos alapjait.

A méltányos bérösszeg a főiskola költségvetésében kapott helyet, de ez volt kezdetben minden, amit az állam adhatott.

Az első pozitív eredményt az jelentette, hogy sikerült három vadőr alkalmazásához az engedélyt és némi szűkös hitelösszeget megszerezni. Mert bár a városi erdőőri személyzet, amennyire egyéb szolgálati elfoglaltsága megengedi,

főnökük intenciói szerint készségesen segít, ahol csak lehet, de annyi bizonyos, hogy egy okszerűen kezelt vadászbérlet külön személyzetet igényel, mely nélkül nálunk is hiábavaló lett volna minden fáradság.

Természetesen teljes kímélettel kellett kezdeni, az etetők, sónyalatók felújításával, illetőleg legnagyobbbrészt újaknak létesítésével. De erre már nem volt fedezet a „vadgazdaság jövedelme“-számlán, mert hiszen a csodálatosképpen megmaradt vadnak előbb szaporodnia kellett, mielőtt húsával jövedelmet jelenthetett volna.

Itt-ott összekunyerált kis összegek segítettek az első nehézségeken és 1924-ben már 50 nyulat adott a brandmajori mező.

És ekkor azonnal élebeléptette Roth professzor azt az intézkedést, mely alapos és gyorsütemű javulást eredményezett: a lődíjaknak és jutalmaknak békebeli nivóra, sőt azon túl való emelését.

Hogy ez milyen sokat jelent, illetőleg hogy a lődíjaknak figyelmen kívül hagyása mennyire elhibázott dolog, azt a magam prakszisából élénken ismerem. A somogy megyei gyönyörű 20.000 holdas és eredetileg tisztán gazdasági célok szolgálatába állított hercegi birtok nagyszámú erdő- és vadőri személyzete a ragadozók irtását minden szorítás mellett is csak immel-ámmal végezte, mert a felsőbb intézőkörök rövidlátása egy kisebbmértékű lődíj-valorizációt sem volt hajlandó engedélyezni. S minthogy töltényt is csak igen korlátozott számban kaptak az altisztek, ráfizetni a lövöldözésre egyiknek sem volt kedve. Ma is ez a helyzet még nem egy uradalomnál, pedig, ahol a ragadozók erélyes irtásában nem ismerik fel a vadgazdaság aktív mérlegének egyik sarkalatos követelményét, ott kidobott pénz sok más költsékezés. Nem akarok itt részletesebben kitérni G. Simon vadászethikájára, mely a szörmés dúvadnak méreggel való irtását vadászatiannak bélyegzi, de azon sem csodálkozhatik senki, hogy a rendszeren gyenge fizetésű vadőr nem fog hosszú, dermesztő téli éjszakákat a leshelyen átdideregni, ha az elejtett róka gereznáját ingyen, vagy pár fillér ellenében be kell szolgáltatnia az uradalomnak.

Főiskolánk vadászattani tanszéke ma a következő lődíjakat fizeti az elejtett kártékony vad után:

1. róka, nyest nyuszt, (kölykek is)	4 P. 00 f.
2. kóbor eb, — macska, görény	2 P. 00 f.
3. szarka, szürke varjú, szajkó, mókus	0 P. 20 f.
4. héja, sólyom, karvaly, menyét	0 P. 80 f.
5. ölyv	0 P. 40 f.
6. a 4. szám alatti ragadozó madarak tojása	0 P. 40 f.
7. az 5. szám alatti ragadozó madarak tojása	0 P. 20 f.

A szörmések gereznáját az elejtő meg is tarthatja, mely esetben azonban lődíjat nem kap. Ezenfelül minden darab kártékony vad után két darab töltényt adunk az elejtőnek. Eredménye pedig ennek a lődíjpolitikának, hogy minden évben kevesebb a beszolgáltatás, bármennyire is buzgólkodnak az embereink!

Féltett apróvadállományunk érdekében felhasználjuk a mérget és a különféle csapdákat is, de véleményem szerint a legnagyobb súly mégis a kilövésre fektetendő, különösen ott, ahol állandóan sok a kóbor eb és házimacska, mint, sajnos, nálunk. A szomszédos községek és Brennberg-bánya kiapadhatatlan kuvaszforrásai teljesen illuzórikussá tennének minden vadvédelmi intézkedést, ha nem állana egy már egészen speciálisan kifejlődött harci készség velük szemben. Őszintén bevallom, hogy a legszívesebben a macska- és kutyaorrokért fizetem ki a különben elég szép összegű 2 P-t. A kutyák között mindig akad néhány „csak a séta kedvéért“ az erdőbe cipelt és vadhajszoláson tettenért „ártatlan“ városi farkaskutya, de a nagyobb veszedelmet kétségen kívül a falusi kuvaszok jelentik. Ezen a téren gyökeres orvoslást csak egy szigorított és okszerűen felépített ebtartási szabályrendelet-módosítás hozhat, mely megszüntethetné azt a lehetetlen állapotot, hogy míg a városban örökös ebzárlat van, a falvakban korlátlan a kutyaszabadság. Minek következtében azután nemesak a vadászterületek vannak tele csatangoló négy lábú vadászokkal, hanem a Pasteur-intézet is megmart emberekkel.

A Hubertus Sopronvárosi és Sopronvármegyei Vadászati Védőegyesület Roth professzor ügyvezető elnök indítványára részletes és alaposan indokolt felterjesztésben kérte

a mult évben a belügyminisztertől a kérdés intézményes rendezését, reméljük nem hiába!

A terítékre került hasznos vad után is kevés uradalom fizet lődíjat, pedig a személyzetünknel tapasztaltak alapján állíthatom, hogy az e címen kiadott csekély összeg kitünő befektetés és sokszorosán megtérül a felkeltett egyéni ambíció és szeretetteljes gondozás révén.

Hasznos vad után jelenleg a következő lődíjakat fizetjük:

szarvas	10 P. 00 f.
őz	5 P. 00 f.
nyúl és fácán	0 P. 20 f.
fogoly	0 P. 10 f.

A lődíjakon felül fizetett jutalom orvvadász elfogásáért jár. Itt meg kell jegyeznem, hogy puskával járó, valóságos orvvadász nálunk igen ritka jelenség. Csak hurkolók vannak, akikkel szemben, sajnos, még nehezebb a vadgondozó feladata. A multhoz viszonyítva azonban nagy a javulás ezen a téren is. 1922—23-ban még tucatszámra szállították be a vadőrök a hurkokat meg a hurkolókat is, de azok könnyűszerrel fizették ki akkor rossz papírpénzzel az amúgy sem magas büntetést. Az általános konszolidáció és a pengőben kiróható érzékenyen súlyos összegek meghozták a lelkiismeret bizonyos mértékű felébredését a jobbérzésű elemeknél — úgy hogy ma jóformán egyedül Brennbergbánya a mi „keleti veszedelmünk“. Folyton változó, idegen illetőségű és erkölcsileg megbízhatatlan munkásaival szemben csak a legnagyobb éberség és a legerélyesebb szembehelyezkedés az egyedüli fegyver. S hogy addig is, amíg törvényhozásunk utóléri a szomszéd demokrata Ausztriát, mely félesztendőre, sőt még hosszabb időre csukja le egy nyúlért az orvvadász elvtársat, milyen jó szolgálatot tesz minden jogerősen elítélt vadász után a feljelentőnek kifizetett 10—12 P jutalom, azt hiszem, felesleges bővebben megmagyaráznom.

Az etetők, sónyalatók és lődíjak problémáinak megoldása után jöhetett a vadtelepítés és a további vadgazdasági berendezések. Az utóbbi volt a könnyebb dolog: a magaslesek és cserkészutak költségeit, ha sok számolgotás után is,

de mégis csak fedezte már a vadgazdaság saját jövedelme. Ezekre elsősorban az ágfalvi területen volt szükség, ahol a régi magasleseknek csak a nyomai maradtak meg és cserkészút sem volt elegendő, mert legtöbbszörre a fahordás céljaira készült és a gerincekről a völgyekbe vezető utak szolgáltak ilyenekül. Az utóbbi három év alatt elkészült az oly nagyon hiányzó s a meglevőket egymással összekötő transverzális ösvények egyrésze és a múlt hónapban befejezett 2 km-es szakasszal teljesen kiépített úthálózat áll a cserkésző vadász rendelkezésére, legalább a Zsilipárok nevű fő-szarvastanya környékén. Magasleseiteink pedig jól kiválasztott elhelyezésükkel a mozgóvad kényelmes megfigyelését teszik lehetővé ugyanitt.

A vadtelepítés költségeit saját anyagi erőnk bizony sehogyssem tudta volna fedezni. És ezért értékes különösen az a nemeslelkű támogatás, amellyel a vadászat nemzetgazdasági fontosságot jelentő ügyének megértő barátai főiskolánk segítségére siettek.

Eszterházy László gróf 1925-ben három darab özet, *Károlyi* Imre gróf 1927. és 1928-ban négy darab özet adományoztak Sárosdról (Fehér m.), illetőleg Nagymágócsról (Csongrád m.), *Károlyi* László gróftól pedig ez év januárjában négy darab mufflont kaptunk, melyekhez a legszebb reményeket fűzzük. *)

A Brandmajor melletti „Harasztlejtő“ fiatalosában levő fácánosunk részére *Ferenc* bajor kir. herceg, *Eszterházy* Pál és *Festetics* Taszilo hercegekkel az élükön több magánuradalom adta az első telepéseket 1925. és 1926-ban és ennek az előnyös vérkeveredésnek köszönhetjük, hogy az elmúlt szezonban már 48 darab kakast lőhattünk ki itt. S ha egyszer a mesterséges fácánnevedő-telep szép terve is valóra válik, a fenti számnak 2—3-szorosa kerülhet terítékre évente.

Adományozóink sorában hálával kell megemlítenem *Pflieger* Ferenc urat is, aki egy uhuval a kunyhóvadászat bevezetését tette lehetővé és a Fegyver és Gépgyár Rt. a négy darab nyitott fegyvermodellért és a kedvezményes áron

*) Mayer Z.: Mufflonok a főiskolai vadászterületen. Magyar Erdőgazda 1928. 4.)

szállított Frommer-serétes puskákért, melyekkel fegyvertani gyűjteményünk gyarapodott szakoktatási értékben.

A vadászat gyakorlása területünkön apróvadra a vadászattani gyakorlatokon és bokrászva, nagyvadra kizárólag eserkészeten történik.

Apróvadból, a rendelkezésünkre álló tényleg alkalmas területen máris elértük a legmagasabb nívót. A Bořsóhegy hat erdei hajtásában esett ez évben 55 nyúl, a Brandmajori mezőn és a Harasztlejtőn 153 nyúl és 48 fácánkakas, továbbá 28 fogoly, utóbbiak csak vizsla előtt.

Szarvas körülbelül 40 darab áll ma az ágfalvi részben, ugyanannyi körülbelül az őzek száma is. Ez a terület mindkét vadból még 50%-nyi szaporodást bír el a túlterhelés veszélye nélkül, amikor majd évente négy-öt bikát és ugyanannyi bakot lehet rajta kilőni a szükséges ivararányszabályozás mellett. A fejlődés mértéke, úgy mennyiségi, mint minőségi szempontból, nagyon biztató. Az elmúlt szezónban csak az előírányzott két darab őzbak és két szarvasbika került terítékre. A bikák egyike egy rossz típusú 12-es volt, a másik egy 170 kg-os öreg legény, melynek $7\frac{1}{2}$ kg-os agancsa az év legjobb sopronmegyei trofeája.

A jövő évi költségvetésbe néhány kisebb vadföld telepítését is felvettük, melyek nélkülözhetetlenségét minden ok-szerűen kezelt vadgazdaság ismeri.

A vadászattani gyakorlatok szempontjából nagyon kívánatos volna valamelyik szomszédos község mezőterületének a kibérlése. A főiskolai terület tulajdonképpen csak három apróvadás napot ad, bármelyik községi mezőről a kellő felügyelet és-kezelés mellett pedig évente 300 nyúlra és 500 fogolyra lehetne számítani, ami nagy pénzübeli segítséget is jelentene.

Tanulmányi vadászatot, minthogy azon kizárólag csak apróvad lőhető, évente öt-hatot tudunk a saját területünkön rendezni. Ezek közül a fentemlített három nap a „nagy“ vadászat, a többin is esik 15–20 darab nyúl, de persze a sopronmegyei apróvadbőség mellett az igények jelentékenyen nagyobbak, mint Selmecen. És ezért aztán kimagasló és minden kezdő puskás által szívdobogva várt eseménye a szezón-

nak az *Eszterházy* hercegi hitbizomány által a III. éves erdőmérnökhallgatók részére a saját területén rendezett vadászat, melyen hallgatóink ízelítőt kapnak a gondosan kezelt sopronmegyei uradalmak csodálatos nyúl- és fogolytömegeiről és alkalmuk van a magukkal hozott patront utolsó darabig elfogyasztani. Sőt állítólag eddig még sohasem volt rá eset, hogy a patron elégnék bizonyult volna...

A gyakorlatokról ez évben ismét megindítottuk a feljegyzéseket a késő utókor okulására, már rímekbe szedett hősköltemény is akad köztük.

És van egy önzetlen lelkes barátja is a területünknek: *Kovarczik* Ferenc rendőrkapitány, a soproni rendőrség kihágási osztályának a vezetője. Az orvvadászügyekben illetékes fórum.

A feljelentés után 8—10 napra ki van tűzve a tárgyalás és ott nem használ semmiféle mesterkedés. *Kovarczik* kapitány sokesztendő s prakszisztát és kitünő emberismeretét a legkonokabb orvvadász-elszántás is respektálja. „Ártatlan vagyok, de nem fellebbezek“ — a humoros végszó mindig és fizeti a fizetendőket. Egy hurkocskáért 80 pengőtől felfelé.

Gradometer.

Írta: *Bogdán Géza.*

Az erdészeti gyakorlatban gyakran fordulnak elő olyan esetek, hol az erdőtalaj hajlását megközelítő pontossággal ismerni kell. Ilyen esetek az erdőleírások elkészítésénél, meredek helyeken felveendő vázrajzok összeállításánál, hegyoldalakon felvett próbaterek redukciójánál, facsúsztatók tervezésénél stb. merülnek fel.

Az említett eseteknél mérő-, illetve szintező-műszer használata felesleges, de másfelől a szembeeslés szerinti megállapítás sem megnyugtató, még az esetben sem, ha állandó gyakorlatra támaszkodik, mert az egyéni diszpozíció némelykor lényegesen befolyásolhatja; állandó gyakorlat híjján pedig a szembeeslés a kívánalmaknak egyáltalán meg nem felel.

A talaj hajlásfokának megközelítő pontosságú megállapításához az alábbiakban ismertetett eljárás kezünkbe adja a lehető legegyszerűbb, könnyen keresztülvihető, gyors és a célnak teljesen megfelelő módszert.

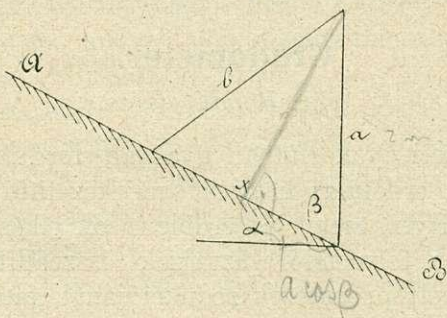
Nem lesz felesleges megjegyezni, hogy az eljárás az erdészetet is érintő túristaság idevonatkozó igényeit — melyek főleg a ski-sportnál lépnek előtérbe —, teljesen kielégíti.

Az eljárás, mely kezünkbe adja az egyszerű meghatározást, a hajlásfok *sinus*-án¹ alapszik és pedig a következő beállítással:

Ha 2 darab, egyenkint 2 m. hosszú egyenes rudat a hajlásirány függélyes síkjában a meredek talajra (l. 1. ábrán *AB*) állítunk akként, hogy egyik (*a*) függélyesen álljon², a másik (*b*) pedig egyik végével ezen függélyes rúd peremét, másik végével, az emelkedő oldalon, a talajt érintse, akkor talpontjaiknak távolságát (*x*) a talaj hajlásszögének *a* függvényévé tettük, vagyis

$$x = f(a)$$

illetve *x* hosszmeretéből *a* meghatározható. Fennforgó esetben tehát a fokmérés a hosszmeréssel helyettesíthető.

1. ábra.

Az *x* különböző értékeinek kiszámításához az 1. ábra alapján felállítható képlet:

$$x = 2a \cos \beta$$

¹ Tangensen alapuló eljárást az *Erdészeti Lapok* 1910. évfolyamában ismertettem.

² Célszerűség kevéért *a* rúd függélyzővel is helyettesíthető.

Tekintettel arra, hogy $a = 2$ méter és $\beta = 90^\circ - \alpha$, az x értékét célnaknak megfelelően következőleg fejezzük ki:

$$x = 4 \sin \alpha$$

Ha ezen egyenlet alapján összeállított táblázatban $1^\circ - 50^\circ$ -ig minden fokhoz tartozó x értékét centiméterekben feltüntetjük, abból a talaj hajlásszöge 50° -ig egy-egy egész fokértékkel meghatározható, ha x -et centiméterben lemérjük s a hozzátartozó fokot az α rovatból kiolvassuk.³

α°	x cm	α°	x cm	α°	x cm	α°	x cm	α°	x cm	α°	x cm	α°	x cm	α°	x cm	α°	x cm		
1	7	6	42	11	76	16	110	21	143	26	175	31	206	36	235	41	262	46	288
2	14	7	49	12	83	17	117	22	150	27	182	32	212	37	241	42	268	47	293
3	21	8	56	13	90	18	124	23	156	28	188	33	218	38	246	43	273	48	297
4	28	9	63	14	97	19	130	24	163	29	194	34	224	39	252	44	278	49	302
5	35	10	69	15	104	20	137	25	169	30	200	35	229	40	257	45	283	50	306

Fennforgó esetben 50° -on felüli szögeknek felvétele gyakorlati szempontból nem volt indokolt.

Ha a táblázat x értékeit a b rúdra megfelelő módon felhordjuk s azokat fokszámokkal ellátjuk és az a rúdat függélyzővel helyettesítjük, egy igen egyszerű fokmérő mű-

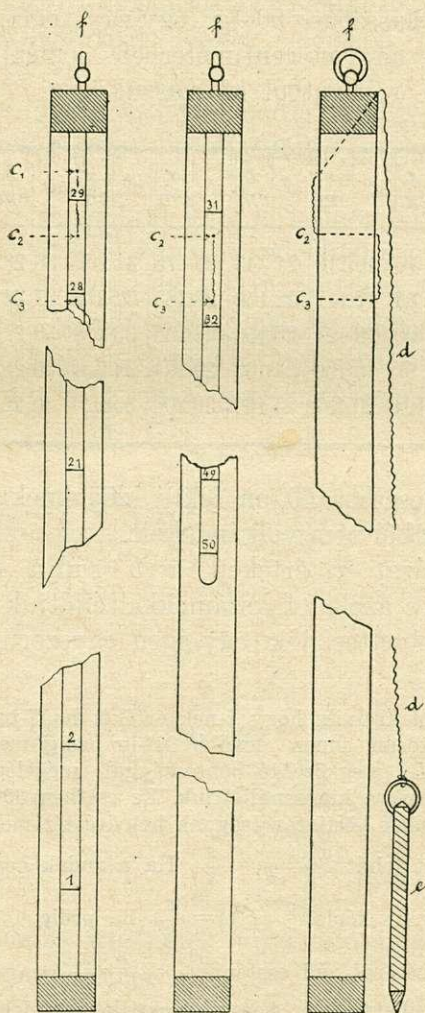
³ A táblázatból kitűnik, hogy x -nek értékét ha 7-tel osztjuk, a fokértéket 10° -ig pontosan, innen tovább 30° -ig pedig megközelítő pontossággal kapjuk. Ha megközelítő pontossággal megelégszünk, ezen törvényszerűséget célnakra kihasználhatjuk. Ez esetben 30° -ig táblázat sem kell, elegendő a rudak közti távolságnak hetedrészét megállapítani. Ezen eljárásához a képlet tehát $\alpha^\circ 1-30 = \frac{x}{7}$. Ha a rudak hossza 1.8 (turista-bot hossza), akkor a képlet $\alpha^\circ 1-30 = \frac{x}{6}$, ha pedig 1.5 (skíbot), akkor $\alpha^\circ 1-30 = \frac{x}{5}$. 3 méteres rúd esetén $\alpha^\circ 1-30 = \frac{x}{10}$.

Az 1.8, 1.5 és illetve 3 m. hosszúságoknak megfelelően ki-ki igényeihez képest összeállíthatja a megfelelő táblázatot $x = 3.6 \sin \alpha$, $x = 3 \sin \alpha$ és illetve $x = 6 \sin \alpha$ képletek alapján. Megjegyzendő, hogy minél hosszabb a rúd, az elérhető pontosság annál nagyobb.

Az itt leírt törvényszerűség magyarázata az, hogy az $1^\circ - 30^\circ$ sinus-értékek megközelítőleg számtani sort képeznek.

szert készítettünk, melyhez nem kell semmi táblázat, mivel a táblázat adatait magán hordja. Nevezük ezen műszert „Gradometer“-nek.

A Gradometer (1. a 2., 3., 4. ábrát) leírása és használata a következő:

2. ábra.

3. ábra.

4. ábra.

A Gradometer egy 2 m. hosszú 2,5—3 cm. vastag egyenes, hengeres rúd, egyik oldalon mintegy 1 cm. szélességben egész

hosszában, ellenkező oldalon pedig szintén 1 cm. szélességben, de már csak valamivel több, mint félhosszban le van gyalulva; az ekként képzett szalagalakú síkok (l. 2. és 3. ábrán) be vannak osztva és pedig a rúd egész hosszán végig menő szalag 30, míg a rövidebb szalag 20 részre. A 30-as beosztás 1—30-ig, míg a 20-as beosztás 31-től 50-ig terjedő számozással van el látva. Az 1—30-as számozás a rúd alsó végétől felfelé halad, a 31—50-es számozás pedig ellenkező irányban, a felső végtől lefelé. A beosztás adatai a fenti táblázatból vétettek.

A rudakhoz tartozó függélyző (l. 3. ábrát) egy 2.5 m. hosszú zsinog (*d*), egyik végén egy ólomsúllyal (*e*). A zsinog másik vége a rúd felső részén levő három rendbeli fúrásan (c_1, c_2, c_3) van keresztülhúzva, melyek közül a legfelső (c_1) ferde irányú és a rúd peremétől indul ki, míg a másik két fúrás (c_2, c_3) a rúd tengelyére merőleges. A függélyző a legfelső fúrásan a rúd peremétől kiindulva csüng le s a zsinog ezen és a más két fúrásan keresztülhúzva, minden különösebb eljárás nélkül fixirozható, mivel a fúrások bősége alig valamivel nagyobb, mint a zsinog vastagsága, ehhez jön még a zsinór hatrendbeli irányváltozása s így a létrejövő összes súrlódás elegendő, hogy a függélyző fixirozott állásából tovább ne csússzék. Egyébként, ha szükséges, hurkolással, esetleg egy negyedik fúrással még jobban megerősíthető.⁴ A függélyző használat előtt a rúd hosszára pontosan beállítandó akként, hogy a zsinog és súlyzó együttes hossza 2 méterrel, vagyis a rúd hosszával egyenlő legyen.

A rúd alsó és felső vége 2—2 cm. magas rézhüvellyel van a kopás és sérülés ellen védve. A felső rézhüvely pereme (*c*) fúrással át van lyukasztva s azon kívül közepén egy forgórudaeszkához erősített gömbön karika (*f*) van alkalmazva. Ezen karika a rúdnak felfüggesztésére szolgál, mivel más-különben használaton kívül fálnak támasztva, saját súlya

⁴ A többszöri átfúrás a zsinór hosszának (nedvesség, szárazság. és hosszas használat esetén kényelmes kiigazítása végett van. A fúrások mellőzése esetén a rúd peremébe a megfelelő helyen vert kis szegre akasztandó a 2 m. hosszúra vert függélyző a felső végére varrt kis karikával.

alatt többé-kevésbé meggörbül, míg felfüggesztve, egyenességét megtartja.

A műszer használata a következő: A talajon, melynek meredekségét meg akarjuk mérni, egy alkalmas ponton megállunk s mindenekelőtt a függélyzöt a rúd hosszára beállítjuk. Ezután a rúd alsó végét a mérendő talaj egy pontjára helyezzük s a rudat — felénk fordítva, az 1—30-as beosztású oldalát — a hajlás irányában lefelé engedjük anélkül, hogy álláspontjából elmozdítanók. A lefelé való folytonos haladás által az ólomsúly mind közelebb és közelebb jut a talajhoz, míg egyszer hegye abba beléütközik; ezután még tovább lefelé engedjük, míg a talajra rá nem fekszik. Ha már most a rudat — álláspontján tartva — ugyanazon síkban még tovább lefelé engedjük s a talajra helyezzük, a rajta levő az a szám, mely a függélyzö hegyéhez legközelebb esik, mutatja a talajhajlás szögét. Ekként azonban csak az 1°—30°-ig terjedő szögeket határozhatjuk meg, vagyis azokat, melyeknél x nem nagyobb a rúd hosszánál.

A 31°—50°-ig terjedő fokok leolvasásánál a lefektetett rúd felső végéig terjedő 2 m. távolságot a talajon megjelöljük (kis cövekkel, vagy más jellel), ezután a rudat a talajon lefelé csúsztatjuk mindaddig, míg felső vége a földön fekvő függélyzö hegyét el nem érte, ekkor a rövidebb beosztáson (31—50) leolvassuk azt a számot, mely a talajon tett jelzéshez (cövek stb.) legközelebb áll. Ez a szám maga a hajlásfok száma.

A műszerrel csak kisebb vonal hajlása mérhető közvetlenül; azonban, ha ezen kisebb vonal hajlása a nagyobbal — melynek részletét képezi —, egyenlő, úgy egyúttal ennek hajlását is megmértük. A hegyoldal hajlása egy helyesen kiválasztott átlagrészlet megmérése által jól megállapítható. Egyébként olyan egyszerű és gyors az eljárás, hogy több átlagos helyen kevés fáradsággal akár több felvételt is megtehetünk, mikor is ezeknek középértékét vesszük.

A mérés pontossága a rúd talppontja és az ólomfüggélyzö csúcsával érintett pont által meghatározott vonal fekvésétől függ. Ha ezen vonal a tényleges hajlást képviseli, akkor az x

értéke a kívánt pontossággal adja a keresett α -t, ha pedig a tényleges hajlásvonallal szöveget képez (pl. talajfelület egyenlőtlensége, vagy pedig hibás kezelés folytán) hiba származik. Ezen hiba több felvett átlagos hajlás középértékével a lehető minimumra szorítható. Az volna a legpontosabb és legkényelmesebb eljárás, ha a mérendő részen deszka fektettetnék le s erre lennének felhordva a táblázat x adatai.

A műszert egyszerűbb alakban ki-ki elkészítheti magának, csak egy 2 m. hosszú, megfelelő vastagságú egyenes rúd és egy 2 m.-nél hosszabb zsinég kell hozzá; függélyzőhöz egyéb híjján kő is használható. A zsinég a rúd felső végén bevágott hasítékban is megszorítható.

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK

1137—1928. I—1. sz.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

A m. kir. erdőöri és vadöri iskolánál (Esztergom és Királyhalom, u. p. Szeged 5.) az 1928 szeptember havában megnyíló tanfolyamra való felvételi kérvényeket folyó év június hó 1-ig kell benyújtani.

A részletes pályázati feltételeket 36 fillér előzetes beküldése ellenében a m. kir. erdőöri és vadöri iskola küldi meg az érdeklődőknek, amely iskolába a pályázó magát felvétetni kívánja.

Budapest, 1928 április 13.

M. kir. földművelésügyi miniszter.

I R O D A L O M

L A P S Z E M L E

Erdészeti Kísérletek (1928. évf. 3—4. sz.) Szerkesztik: *Róth Gyula* és *Fekete Zoltán*. A biztatóan vastag füzetet ezúttal nem kifejezetten az „*Erdészeti Kísérletek*” tárgykörébe eső történeti, statisztikai és gazdaságpolitikai tanulmány vezeti be és uralja, amely *Lesenyi* Ferenc főiskolai tanár buzgalmát dicséri.

Őszintén megvallva fájdalom, hogy ez a kiadvány a tudomány csarnokában jelent meg, mert így annak kozmopolita köntösében az indokolásként felhozott tájékoztatás kimért oktatás lett, holott más keretek között, különösebb kiszínezés nélkül — a tényekből joggal levonható következtetések révén — egyben egy *másik* nemesebb céllal is összekapcsolható lett volna.

A helyszűke nem engedi, hogy behatóbb kritikai méltatás alá vegyük történeti részét, amely szomorú tanulsággént hívja tetemre a régmúlt idők gazdasági politikáját, amelynek legsúlyosabb mulasztása éppen a magyarságlakta Alföld erdőgazdaságának elhanyagolása volt.

Máskülönben lesújtó statisztikai adatainak gondos összeállítása valóban hézagot pótol. A birtokviszonyok taglalásánál nem érdektelen az a sokatmondó változás, mely szerint a korlátolt forgalmú erdők kiterjedése 63.7%-ról 49.4%-ra esett le, hogy az állami erdők 15.9%-ról 4.1%-ra csökkentek. Érdekes, hogy legnagyobb veszteség a nagybirtok típusát érte, amely 40.2%-ról 26.1%-ra esett vissza. A gazdasági viszonyaink ismertetése nem nekünk szól, mindamellett örvendetesen reprodukáljuk azt az adatot, hogy 1921—1926. évek alatt az Alföldön önként 6665.2 hektárt erdősítettek be.

Veszteségünknek legszembeötlőbb jelensége külkereskedelmi mérlegünk szédületes leromlása, amely jelentős részben erdeink megfogyatkozásában leli magyarázatát. Addig, amíg érintetlen országunkban 17,081.000 m³ faanyagot termeltünk, megcsonkított országrészünk termelése ennek mintegy egytizedrészét teszi, vagyis 1,627.800 m³-t.

Annál vígasztalanabb ez a tény, mert érték sorrendjében a faanyagok csoportja az 1924—1925. években második, 1926-ban az első helyen áll.

A sors iróniája, hogy behozatalunk 99.98%-a a mi saját nevelésű erdeinkből ered s drága pénzen megvásárolva elrabolt faanyagunkat, ezzel is kénytelenek vagyunk külkereskedelmi mérlegünket rontani.

Az erdészeti törvények ismertetésénél az újabb törvényalkotások kritikai méltatásával, ismert okokból nem értünk egyet.

Örömmel állapítjuk meg, hogy a jövő feladatai között *Lesenyi* is az új, generális erdőtörvény megalkotását tűzi ki célul s hogy a

hitel- és tarifapolitika terrénumain keresi ő is azokat a sürgős teendőket, amelyek az égető bajok orvoslását célozzák.

A tanulmányt számos táblázatos kimutatás és két gondosan kiállított térkép egészíti ki.

*

A továbbiakban dr. *Fehér* Dániel számol be egy új eljárás ismertetésével, amelyet az erdei talaj C.O₂ lélegzésének mérésére használt.

A dr. *Fehér*-féle új eljárás a Lundegardh-féle harangkészüléknek a talajlélegzés mérésénél való alkalmazásán alapszik.

A folyóiratot *Mayer* Zoltánnak J. *Hunter Bair* skót erdőfelügyelőről való megemlékezése, intézeti és személyi ügyek zárják le.

K Ü L Ö N F É L É K

Személyi hírek. A kormányzó úr öföméltósága a magyar királyi miniszterelnök előterjesztésére dr. báró *Prónay* György államtitkárt miniszterelnökségi államtitkári állásától felmentette s egyben a földművelésügyi miniszter úr előterjesztésére földművelésügyi államtitkárrá kinevezte.

Dr. báró *Prónay* Györgyben erdőbirtokost, sőt igazgató választmányunk aktív tagját tisztelhetjük, ennél fogva megvan minden reményünk arra, hogy elárvult erdőgazdaságunk sorsát szíven fogja viselni.

Halálozás. *Löfi* Jenő ny. m. kir. főerdőtanácsos március hó 9-én agyvérzésben Debrecenben elhunyt.

Vaitzik Ede ny. m. kir. erdőtanácsos, az OEE rendes tagja, Budapesten 1928. évi március hó 21-én meghalt.

Hirsch József Lajos, az OEE régi alapító tagja, Budapesten, március hó 22-én 89-ik életévében elhunyt.

Gróf *Dessewffy* Aurél v. b. t. t., az OEE alapító tagja, az OMGE vol elnöke, majd örökös tiszteleti tagja, f. évi március 28-án Budapesten elhunyt. A megboldogult a magyar gazdatársadalomnak vezérlő egyénisége volt, s a gazdatársadalom önkormányzatának megszervezésével szerzett nagy érdemeket.

Hartenstein Jenő, az OEE alapító tagja, Budapesten elhunyt.
Béke hamvaikra!

A magyar királyi bányamérnöki és erdőmérnöki főiskola évkönyve. (1926—1927. évfolyam.) Az évkönyv a rektor tanév-megnyitó beszédével kezdődik, amely tartalmaz összefoglalása az elmúlt év eseményeinek. Részleteit mellőzzük, mert erről a beszédről annakidején már megemlékeztünk. Itt találjuk *Hladonik* István főisk. hallgató költői lendületű beszédét is, melyről már szintén említést tettünk. *Farbaky* István tisztelőit különösen érdekelni fogja *Fekete* Zoltánnak beszéde, melyet *Farbaky* István képének leleplezése alkalmával, az 1927. évi június hó 31-i tanácsülésen tartott.

Az évkönyv közli továbbá a főiskola személyzetét, a főiskola tanárainak irodalmi és szakszerű működését, a tanulmányi kirándulásokat, vázolja a növényteni intézet és botanikus kert fejlesztését, az ifjúsági kör, az atlétikai és futballklub és a segélyzőegylet működését.

A főiskolai könyvtár 373 művel (459 kötet) szaporodott. A segélyzőegylet vagyona 2750 pengő 84 fillérrel gyarapodott, amely adat a f. évi gyűjtéssel bizonyára rohamos emelkedést fog mutatni.

Az erdőmérnökhallgatók létszáma az I. félévben 86, a II. félévben 83 volt. Az összes hallgatók létszáma középértékkel mérve 229, amelyből 51.6% erdőmérnök.

Végül közli az évkönyv a főiskola tanulmányrendjét.

Az Alföld fásítása, különös tekintettel a mezőgazdasági többtermelésre. E címen jelent meg *Béky* Albert erdőigazgatónak propagandacélokat szolgáló talpraesett röpirata, amelynek — az alföldfásítási törvény főbb vonásainak ismertetése mellett — célja felvilágosítani a földbirtokosokat arról, hogy az alföldi fásítási akció egyenesen a mezőgazdasági többtermelés céljait szolgálja.

Találóan állapítja meg szerző, hogy a „föld kultúrájának minőségét (mértékét!) már messziről és szinte kétségbevonhatatlanul jelzik a mesterségesen ültetett fák”.

Vázolja a növénytenyészetnek, kialakulásának természetes sorrendjét, a sivatagot, pusztát, szavannát és az erdőt.

Statisztikai adatokkal* levezeti, hogy erdőterületünknek az összerület 23.5%-át, kerekén 25%-át kellene elfoglalni, hogy faszükségletünket fedezze.

Ezzel szemben az Alföldön 4.3% erdőt találunk. Nagy jelentőséggel bír az *öntözés*, de nagyobb jelentőségű és könnyebben megoldható a *fásítás* rendszere.

Az alföldi 500 mm.-es csapadékmennyiség jobbára elég volna a mezőgazdasági termesztéshez, de annak jó részét elpárologtatja a szabadon csapongó *száraz szél*. Amerikai kísérletek szerint a favédelem

* Amelyek azonban lényegesen eltérnek a *Lesenyi* Ferenc által feldolgozott adatoktól.

70—75%-át menti meg annak a nedvességnek, amely a puszta talajból egyébként elpárolog.

Ismerteti az erdőnek további vízkonzerváló hatását, a harmatképződés elősegítését, majd kiemeli az erdőnek a talaj fizikai állapotára kiható jótékony befolyását.

Megmenti a föld javára azt a — gazdák számítása szerint — *mintegy 50.000 k. hold évenkénti trágyázására elegendő trágyaanyagot, amit most az Alföldön fa hiányában eltűzelnek.*

A fasorok szélvédő hatása eszményien akkor érvényesülne, ha pl. egy négyzetkilométernyi területet 3 egymásra keresztbemenő fasorral fognának meg, ami azt jelenti, hogy minden 20 k. hold körül volna szegélyezendő. Ezzel szemben a törvény 50 k. holdat ír elő.

Levezeti továbbá, hogy az Alföldön legalább 270.000 k. hold erdőt kellene telepíteni.

Ajánlja az utak melletti fasorok létesítésén kívül a legelőkön telepítendő pászta és többszörös fasorok ültetését.

Végül röviden tárgyalja a faültetés gyakorlati kivitelét, amelyekben igen sok üdvös, világos, bürokratikus észjárástól mentes irányelvet találhatunk.

Örömmel tapasztaljuk, hogy e téren is a helyes irány felé kezdünk haladni.

A Tiszajobbparti vármegyék gyűlése Parádfürdön. A Tiszajobbparti Vármegyék Erdészti Egyesülete idei nyári vándorgyűlését Parádfürdön tartja meg május hó 6—7-én, melyre ezúton hívja meg vendégül az Országos Erdészeti Egyesület tagjait is.

A vándorgyűlés programja a következő:

Május hó 6-án: Érkezés Parádra délelőtt fél 12 órakor, elszállásolás a gróf Károlyi hitbizományi uradalom által Parádfürdön rendelkezésre bocsátott vendégszobákban, társasbéd, délután közgyűlés és vitaelőadás, este társasvacsera.

Május hó 7-én: Kirándulás autóbuszokon és teherautókon a parádi üvegyár és csevicesforrás megtekintése után a páratlan szépségű Parád—gyöngyösi műúton fel a Mátra-gerincre. Innen egyórás sétával az uradalom kísérleti területeinek megtekintése, majd ebéd kint az erdőn, a Kékes oldalában, kb. 600 m. magasságban fakadó erdei forrás mellett, hol a Károlyi-uradalom látja vendégül a résztvevőket. Délután 1¹/₂—2 óras gyalogsétával le a fürdőre s este bankett.

Május hó 8-án: Szétoszlás tetszésszerinti időben, miközben egy kisebb csoport megkoszorúzza Hajós Gyula néhai miskolci kir. erdőfelügyelőnek a siroki erdőben álló emlékoszlopát.

A már jelzett vitaelőadás tárgya a következő:

Csonka-Magyarországon indokolt-e a magas vágásforduló, amit a 14.500/920. F. M. sz. üzemrendezési utasítás alapján az új

üzemtervek készítése során életbeléptettek? És pedig a) faállományunk eredete, b) erdőtalajunk állapota, c) az ország faigénye, d) külkereskedelmi mérlegünk szempontjából?

A rendezőbizottság kéri a vándorggyűlésen résztvenni óhajtókat, hogy szándékukat április hó 28-ig Erdőhivatal, Parád címre felétlenül jelentsék be. Hölgyeket is szívesen látnak, aki azonban feleségestől vagy leányostól óhajt megjelenni, szíveskedjék külön bejelenteni, hogy az elszállásolásnál ez is figyelembe vehető legyen.

A Bükk- és Mátravidéki Automobil Club f. évi május hó 5-től 9-ig Miskolcon, a huszárlaktanya fedett lovardájában és a laktanya udvarán nagyarányú automobil-, motorkerékpár-, közüzemű gépköcsi-, mezőgazdasági és vontató traktor és tankkiállítást rendez, egyúttal a közüzemű kocsikat és traktorokat teljesítőképesség szempontjából is bemutatja.

Magyarországon — kisebb kísérletektől eltekintve — először történe meg a motoros járművek, nevezetesen a vontató traktorok és tankok (egész és fél katerpillár) erdőgazdaságban, különböző fajtájú erdei utakon és terepviszonyok között üzemanyag és teljesítőképesség szempontjából való szemléltető bemutatása. Az erdőgazdaságban a motoros járművek és erőgépek használata Amerikában, Angliában már általános és Franciaországban, Németországban arra már több kísérletet tettek, sőt ilyen bemutató használhatósági versenyt is rendeztek. Úgy találjuk, hogy itt az idő, hogy ezzel a magyar erdőgazdaság is komolyan foglalkozzék és Közép-Európában a kezdeményezés jogát magához kell, hogy ragadja. A BEMAC vezetősége ez irányban érintkezésbe lépett a miskolci erdőigazgatósággal és értekezést folytatott a földművelésügyi minisztérium erdészeti osztályának vezetőjével s úgy találták, hogy ez nemcsak katonai, de erdészeti szempontból is nagy jelentőséggel bír.

A kiállítás tartamára 50 százalékos menetdíjkedvezményről a klub gondoskodik és az elszállásolást részben a Miskolci Erdőigazgatóság, részben a Miskolci Városi Idegenforgalmi Hivatal bonyolítaná le.

304—1928. sz.

Felhívás! A soproni m. kir. bányamérnöki és erdőmérnöki főiskola rektora felkéri az összes bányamérnök, vaskohómérnök, fémkohómérnök és erdőmérnök urakat és pedig úgy az állami, mint a magánszolgálatban állókat, valamint a szabadkereseti pályán működőket is, hogy az alábbi kérdésekre adandó válaszait *Lesenyi* Ferenc főiskolai tanár úr címére (Sopron, főiskola) minél előbb megküldeni szíveskedjenek.

Válaszokat a következő kérdésekre kérek: Név, születési hely és életkor? Milyen oklevele van és mikor szerezte? Kinél, hol és milyen minőségben van alkalmazva? Milyen nagy a gondjaira bízott üzem vagy gazdaság, munkáslétszám vagy kat. holdak szerint feltüntetve? Hol működött az összeomlás előtt és mióta él a mai Magyarország részére meghagyott területen? Mennyi a jövedelme, illetve javadalmazása? Milyennek találja a jövő kilátásait főiskolánk ifjúságának elhelyezkedése szempontjából? Milyen képességek és ismeretek kifejlesztését tartja kiváltképpen szükségesnek?

A fenti adatokra a bányá-, kohó- és erdőmérnöki kar szociális helyzetének tanulmányozása és az ifjúság elhelyezkedési lehetőségeinek megismerése céljából van szükség. Az adatok felhasználása tekintetében ugyanazokat a garanciákat tartjuk szem előtt, amelyeket a statisztikai törvény az adatszolgáltatók védelmére megállapít. Különösképpen hangsúlyozzuk, hogy az adatokat nem egyéenkint, hanem csakis tárgy szerinti összefoglalásban tesszük közzé.

Sopron, 1928. évi március hó 25-én.

Fekete, e. i. rektor.

6. KIMUTATÁS

a m. kir. bányamérnöki és erdőmérnöki főiskolai Segélyző-Egylet alaptörvényének gyarapítására 1928. évi március 1-től 30-ig az erdészeti társadalom részéről felajánlott és befolyt adományokról.

A) *Felajánlott adományok:* Vághó Lajos az 1928. évre 3 részletben 35 pengő.

B) *Beküldött adományok:* Asbóth István 2, Bálint Andor 2, Béky Albert 2, Biber Gyula 4, Botos Géza 2, Burdáts János 2, Braxatorisz Zoltán 1.50, Cseke Lajos 1, Csernetzky Károly 1.50, Csizsár Imre az 1928. évre 8, Dercsényi István 2, Di-mák Ödön 5, dr. Fehér Dániel 2.50, vitéz Fejes József 1, Fekete Zoltán 5, Fontányi János 2.50, Füstös Zoltán 2, Gloser Dezső 1, Hammerschmidt Ernő 2, Haracsi Lajos 3, Héjj János István 1.50, Hinfner György az 1928. évre 20, Hohoss János 2, Holba Miklós 1, Horváth Arvéd 6, Horváth Rezső 2, Kelle Artur 5, Kiss Lajos 1, Kósa Gyula 2, Kovaliczky Vladimir 3, Kovássy Kálmán 2, Kováts Ernő 1, dr. Kövessi Ferenc 5, Krippel Móric 5, vitéz Kristófy Gyula 2, Krizmanits Ferenc 2, Kuka József 2, Kutasy Viktor 1, Laczkó Béla 2, Lesenyi Ferenc 5, Létay Gyula 2, Mayer Zoltán 1, Modrovits Ferenc 3, Nagy Jenő 2, Orbán László 1, Párnai Attila 5, Plauder Nándor 1, Polakovics György 2, Pólyik Árpád 4, Rikly István 1, Ronchetti Gáspár 20, Roth Gyula 5, Schmidt Károly az 1928. évre 20, Schumacher Károly 3, Sébor János 3, Szegedy Oszkár 2, Szeles István 2, Szeőts Béla az 1928. évre még esedékes összes részletek fejében 12.08, Sztankovits Géza 4, Szy Dénes 2, Takács János 2, Terray Gyula 5, Toperczer Árpád 20, vitéz Tóth László 2, Török Béla 1, Vághó La-

jos 15, Vági István 5, Velics Gyula 1, Volnhofer Pál 20, Zsák Lajos 2, Zsemlye Imre 10, Zügn Nándor 20 pengő.

A jelen kimutatás szerint befolyt összeg 320 pengő 58 fillér, amelyhez hozzáadva a már előzőleg kimutatott befizetések összegét, a gyűjtés eddigi eredménye 2964 pengő 78 fillér.

A *Segélyző Egylet csekkszámlájának száma 57.936*. Kérem azokat a kollégákat, akiknek korábban küldött eredeti csekklapunk már nem áll rendelkezésre, hogy adományukat „M. kir. bányamérnöki és erdőmérnöki főiskolai Segélyző Egylet, Sopron” címen, fenti számú számlánkra a postahivatalokban kapható *bianco* csekklapon fizessék be.

Sopron, 1928 március 30.

Széki János főiskolai tanár,
a főiskolai Segélyző Egylet elnöke.

VÁLTOZÁSOK ÉS KITÜNTETÉSEK az erdészeti szolgálat köréből

A magyar királyi földművelésügyi miniszter előterjesztésére az állami erdőmérnökök összesített személyzeti létszámában *Fischer Károly*, *Ormós Zsigmond*, *Kovács Kálmán* és *Daniek Géza* erdőtanácsosokat, továbbá *Vigh József* és *Becker Róbert* főerdőtanácsosi címmel felruházott erdőtanácsosokat főerdőtanácsosokká a VI. fizetési osztályba kinevezem.

Kelt Budapesten, 1928. évi március hó 8-ik napján.

Horthy s. k.

Mayer János s. k.

* * *

Müller József főerdőmérnök, a ráckevei kir. családi uradalom erdőgondnokságának vezetője erdőtanácsossá lépett elő.

**Az „Erdészeti Lapok“ 1928. évi IV. füzetének
HIRDETÉSEI.**

Az ERDÉSZETI LAPOK mellett mérsékelt közlési díjért a lap irányával nem ellenkező hirdetések kiadatnak.

Díjszabás. Kéthasábos szélességben (107 mm) garmond betűvel vagy ennél nagyobb betűfajttával szedett hirdetés milliméterenkint 20 fillér. (Egyszeri megjelenés mellett egész oldal 32 P.) Táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfajttával szedett hirdetések másfélszeres egy-
ségárral számíttatnak. Ismételt megjelenés esetén megfelelő árkedvezmény

Apróhirdetéseknél egy szó 12 fill., álláskeresleti hirdetéseknel 6 fill.

Külön mellékletek megegyezés szerint.

Eladó egy 1921. évi készítésű Süss Nándor-féle 56. sz. tájoló-
műszer, bussola, teodolit és szintező, mérésekre alkalmas, telje-
sen kifogástalan, 1927. év őszén rektifikált állapotban. Tartó-
zéka: 1 drb ölbeosztású léce, egy acélmérőszalag és 3 drb kitűző-
rúd. Bővebbet a kiadóhivatalban. (5. I. 1.)

Jómegjelenésű, erdő- és vadőri vizsgát végzett, minden
tekintetben kifogástalan és megbízható nőtlen fiatalember
erdézi vagy vadőri állást keres, akár azonnali belépésre is.
Szíves megkeresések: „*Jó munkaerő*“ jelígre kéretnek. (6. I. 1.)

Magyar Erdőbirtokosok Faértékesítő Részvénytársasága

Budapest IX, Calvin-tér 7. sz.

Elvállalja termelt, tövönálló vagy feldolgozott fakészletek
bizományi értékesítését, vesz és elad bármily mennyiségű
tűzifát és fűrészelt anyagokat. Értékesítési kérdésekben
készséggel áll az erdőbirtokos
és erdőtiszt urak rendelkezésére.

Fenyőfamagvak,
lombfamagvak, fenyő- és
lombfacsemeték, sorfák,
gyümölcsfák kaphatók

Keiner Rezső

okl. erdőmérnöknél, Gödöllőn

Csemeték, sorfák, gyümölcsfák, sor-
fákat a rendeltetési állomáshoz leg-
közelebb eső készletekből szállítatom.

(7. L.)

FARAGÓ BÉLA

**Erdészeti Magnagykereskedés és Erdészeti Csemetelepek
ZALAEGRSZÉG**

Ajánlok tavaszi szállításra mindenféle **hazai és külföldi (exota)**
tülevelű, valamint **lombfa magvat**

85°-os erdeifenyő

90°-os feketefenyő

85°-os lucfenyő

45°-os vörösfenyő

magvakat, valamint mindenféle **erdei-, gyümölcsfa-cseme-**
tét, díszcserjéket, rózsákat, buxusokat stb.

Árjegyzék ingyen és bérmentve! (2. III. 3.)

4528—1928. szám.

HASZONFAELADÁS.

MÁV. mellett készletezett 211 m³ kőris-, 200 m³ juhar-, 45 m³ szil-, 232 m³ tölgy haszonfa, csoportokra felosztva, f. é. április hó 24-én eladásra kerül.

Bővebb felvilágosítást nyujt postabélyeg beküldése ellenében
(10. I. 1.) **a Miskolci m. kir. erdőigazgatóság.**

Pályázat erdőőri állásra. Évi fizetés: 8 mm. búza, 5 mm. rozs, 4 mm. árpa, 24 méter dorongfa, 20 mm. alomszalma, 8 mm. tavaszi szalma, 1200 öl tengeriföld, 600 öl kert, 1600 öl kaszáló, 60 P készpénz, évenként egy öltöny ruha, továbbá a szükséges lakás és melékhelyiségek. Két tehénre és 4 darab sertésre legelőhasználat. Pályázhatnak 35 évnél nem idősebb, r. kath., vizsgázott egyének. A pályázat április 15-ig: Jószágkormányzóság, Zalaapáti, címre küldendő. Az állás azonnal elfogalandó. (8. I. 1.)

Erdőrendezősi gyakorattal bíró erdőmérnök néhány hónapra alkalmazást nyerhet. Eddigi szolgálat részletezését, fizetési igények megjelölése mellett, „Erdőmérnök” jeligére e lap kiadóhivatalába kérem. (9. I. 1.)

A bálványosi uradalom kereki erdészetében egy erdőőri szakiskolát végzett, 30—40 év közötti erőteljes, megbízható erdőőr, ki a faiskola- és erdőfelújításban jártas, lehetőleg azonnal felvétetik. Csakis megbízható, hosszabb ideig egy helyben működött egyének bizonyítványmásolatokkal felszerelt kérvényüket küldjék az „Uradalmi főintézőség“ címére, Bálványos, (Somogy m.) (4. I. 1.)

QUERCUS PEDUNCULATA

erdősítésre alkalmas igen szép 2 éves csemetéket olcsó árban szállítunk herényi (Szombathely melletti faiskolánkból. — Kiváló minőségben kaphatók: Gyümölcsfa, díszfa, díszcserje, fenyő, rózsza, évelő virágok, valamint konyhakerti és virágmagvak az **Unghváry László** faiskolai r. t.-nál Cegléd, Budapest IV., Váci-utca 27-33 (Piarista palota). Faiskolai és magárjegyzék ingyen. (11. I. 1.)

Az „Erdészeti Lapok“ 1928. évi IV. füzetének tartalma:

	Oldal
— Fény és árny	127
<i>Bíró Zoltán</i> : Főrendiházi képviselő, autonóm vámtarifa	129
— A csehek gazdálkodása a Kárpátokban (- r - r)	134
<i>Nagy Károly</i> : Fordulat a beregmezei ősi Rákóczy birtok eladása ügyében	138
<i>Mayer Zoltán</i> : A főiskolai tanulmányi vadászterület	139
<i>K. Bogdán Géza</i> : Gradometer	149
<i>Hivataltos közlemények</i> : Pályázati hirdetmény az erdőgazdasági szakiskolába, az erdőőri és vadőri szakiskolába való felvételre	155
<i>Irodalom</i> : Lapszemle. Erdészeti Kísérletek (1928. évf. 3—4 szám.)	156
<i>Külföldiek</i> : Személyi hírek. — Halálozás. — A m. kir. bányamérnöki és erdőmérnöki főiskola évkönyve. — Az Alföld fásítása különös tekintettel a mezőgazdasági többtermelésre. — A iszajobbparti vármegyék parádi közgyűlése. — A Bükk- és mátravidéki Automobil Club miskolci kiállítása. — Felhívás a szabadkereseti pályán működő bányamérnökök, vaskohómérnökök, kémkohómérnökök és erdőmérnökök összeírása. — 6. sz. kimutatás a főiskolai segélyező egyesület részére befolyt adományokról	157
<i>Változások és kitüntetések az erdészeti szolgálat köréből</i>	162
<i>Hirdetések</i>	I—III.